Fabl: Özellikleri, Fabl Planı ve Temsilcileri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Fabl:** Kahramanları çoğunlukla hayvanlardan (bazen bitki ve eşyalardan) seçilen, sonunda ders verme amacı güden, genellikle manzum hikâyedir. Varlıklar **kişileştirilir**; insan gibi düşünür, konuşur ve davranır.
- **Fabl planı: Serim** (olay, kişileştirilen varlıklar ve çevre tanıtılır) – **Düğüm** (olay merak uyandıracak bir noktaya getirilir) – **Çözüm** (olay çoğunlukla şaşırtıcı bir sonla biter) – **Öğüt** (ana fikir ya da ders verilir).
- Fablda üslup **didaktik** (öğretici)tir. Zaman ve mekân belirsizdir; anlatıcı çoğunlukla her şeyi bilen (ilahi) bakış açısıyla anlatır. Hayvanlar insan tiplerini temsil eder: tilki kurnazlığı, aslan gücü, karınca çalışkanlığı simgeleyebilir.
- **Temsilciler:** Ezop (Aisopos, Antik Yunan), Beydeba (Kelile ve Dimne, Hint), La Fontaine (Fransız, XVII. yy.). **Mevlânâ** (1207-1273), Mesnevî'sinde öğretici hayvan hikâyelerine yer vermiştir. Türk edebiyatında Şinasi, La Fontaine'den fabl çevirileri yapmıştır.
- **Fabl–masal farkı:** Masalda olağanüstü varlıklar ve olaylar ön plandadır, amaç çoğunlukla eğlendirmektir; fablda ise asıl amaç öğüt vermektir. **Fabl–mesnevi:** Mesnevi bir nazım biçimi, fabl bir türdür; fabl mesnevi biçimiyle de yazılabilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Boşlukları doldurunuz.

a) Kahramanları çoğunlukla hayvanlar olan, ders verme amacı taşıyan hikâyelere ..... denir.

b) İnsana ait özelliklerin hayvanlara, bitkilere ya da eşyalara verilmesine ..... denir.

c) Fabl planının son bölümüne ..... denir.

2 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

( ) Fabllarda zaman ve mekân çoğunlukla belirsizdir.

( ) Fablların asıl amacı okuru güldürmektir.

( ) Fabllar manzum ya da mensur yazılabilir.

( ) Fabllarda kişileştirme sanatına sık başvurulur.

3 Aşağıdakilerden hangisi fablın özelliklerinden biri **değildir**?

A) Kahramanlar çoğunlukla hayvanlardır.

B) Sonunda bir öğüt verilir.

C) Didaktik bir üslup taşır.

D) Olayların geçtiği yer ve zaman ayrıntılı ve gerçekçi biçimde verilir.

E) Kişileştirmeden yararlanılır.

4 Fabl planının bölümlerini açıklamalarıyla eşleştiriniz.
a) Serim b) Düğüm c) Çözüm d) Öğüt
1. Olay şaşırtıcı bir sonla bitirilir.
2. Olay, kişiler ve çevre tanıtılır.
3. Olayla ilgili ana fikir ya da ders verilir.
4. Olay merak uyandıracak bir noktaya getirilir.

5 Fabllarda **kurnazlığıyla** öne çıkan hayvan genellikle aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kuzu B) Tilki C) Karınca D) Kaplumbağa E) Güvercin

6 Fabl yazarlarını/anlatıcılarını eserleri ya da özellikleriyle eşleştiriniz.
a) Beydeba b) La Fontaine c) Ezop (Aisopos) d) Mevlânâ
1. Mesnevî'sinde öğretici hayvan hikâyeleri anlatan mutasavvıf
2. Antik Yunan fabl anlatıcısı
3. Kelile ve Dimne
4. XVII. yüzyıl Fransız fabl şairi

7 Türk edebiyatında La Fontaine'den fabl çevirileri yapan Tanzimat sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Fuzûlî B) Şeyhî C) Karacaoğlan D) Yunus Emre E) Şinasi

8 Fablın üslubu için aşağıdaki kavramlardan hangisi kullanılır?
A) Didaktik B) Lirik C) Epik D) Pastoral E) Satirik

9 "Ağustos böceği bütün yaz şarkı söyleyip eğlenmiş, karınca ise kış için yiyecek toplamış." Bu fabl özetinde karınca ve ağustos böceğinin hangi insan tiplerini temsil ettiğini yazınız.

10 Aşağıdakilerden hangisi fablı masaldan ayıran temel özelliktir?
A) Olayların anlatılması
B) Kahramanların bulunması
C) Asıl amacın ders ve öğüt vermek olması
D) Hayal ürünü olması
E) Sözlü kültürde de yaşayabilmesi

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "(I) Bir sincap, yaz boyunca ağaç kovuğuna ceviz taşıdı. Komşusu saksağan ise günlerini parlak taşlar toplamakla geçirdi. (II) Kış bastırınca saksağan acıktı ve sincabın kapısını çaldı: 'Sana en parlak taşımı vereyim, bana bir ceviz ver.' (III) Sincap, taşa şöyle bir baktı: 'Güzel parlıyor ama karın doyurmuyor.' dedi ve yine de ona bir avuç ceviz uzattı. (IV) Parıltıya aldanan, ihtiyacını karşılayamaz."
Bu fablda numaralanmış bölümlerden hangisi fabl planındaki **öğüt** bölümüdür?

A) I B) II C) III D) IV E) Öğüt bölümü yoktur.

12 "(I) Bir sincap, yaz boyunca ağaç kovuğuna ceviz taşıdı. Komşusu saksağan ise günlerini parlak taşlar toplamakla geçirdi. (II) Kış bastırınca saksağan acıktı ve sincabın kapısını çaldı: 'Sana en parlak taşımı vereyim, bana bir ceviz ver.' (III) Sincap, taşa şöyle bir baktı: 'Güzel parlıyor ama karın doyurmuyor.' dedi ve yine de ona bir avuç ceviz uzattı. (IV) Parıltıya aldanan, ihtiyacını karşılayamaz."
Bu fablda **serim, düğüm** ve **çözüm** bölümlerinin hangi numaralı cümlelerde yer aldığını yazınız.

13 "(I) Bir sincap, yaz boyunca ağaç kovuğuna ceviz taşıdı. Komşusu saksağan ise günlerini parlak taşlar toplamakla geçirdi. (II) Kış bastırınca saksağan acıktı ve sincabın kapısını çaldı: 'Sana en parlak taşımı vereyim, bana bir ceviz ver.' (III) Sincap, taşa şöyle bir baktı: 'Güzel parlıyor ama karın doyurmuyor.' dedi ve yine de ona bir avuç ceviz uzattı. (IV) Parıltıya aldanan, ihtiyacını karşılayamaz."
Bu fablın öğüdüne en yakın atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her parlayan altın değildir.
B) Damlaya damlaya göl olur.
C) Sakla samanı, gelir zamanı.
D) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
E) Ağaç yaşken eğilir.

14 Kaplumbağa demiş kuşa: "Uçmak isterim ben de,
Bir kanadım olsa gezerdim her yerde."
Kuş gülmüş: "Ağır yürürsün, evin ama sırtında;
Ben hızlı uçarım, yuvam yok fırtınada."
Herkesin kendi yükü, kendi nimeti vardır;
Başkasına özenen, elindekini unutur.
Bu fablla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kişileştirme sanatından yararlanılmıştır.
B) Manzum olarak yazılmıştır.
C) Son iki dizede öğüt verilmiştir.
D) Karşılıklı konuşmaya yer verilmiştir.
E) Olay olağanüstü varlıklar arasında geçer ve amaç eğlendirmektir.

15 "Bir karınca, çiçekten çiçeğe konan arıya seslendi: 'Senin işin ne kolay, hep güzel kokular arasındasın!' Arı durdu: 'Sen benim yalnızca çiçeklerde olduğumu görüyorsun; kovanda sabaha kadar petek ördüğümü görmüyorsun.' Karınca bir şey demedi, yükünü alıp yuvasına yürüdü."
Bu metinle ilgili ifadelerin başına doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.
( ) Kişileştirme vardır.
( ) Olay belirli bir tarihte ve şehirde geçer.
( ) Öğüt açıkça söylenmemiş, okura bırakılmıştır.
( ) Diyaloglardan yararlanılmıştır.

16 "Bir karınca, çiçekten çiçeğe konan arıya seslendi: 'Senin işin ne kolay, hep güzel kokular arasındasın!' Arı durdu: 'Sen benim yalnızca çiçeklerde olduğumu görüyorsun; kovanda sabaha kadar petek ördüğümü görmüyorsun.' Karınca bir şey demedi, yükünü alıp yuvasına yürüdü."
Bu metinde sezdirilen ders aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çalışmak yerine dinlenmek daha akıllıcadır.
B) Başkalarının emeğini yalnızca görünene bakarak küçümsememek gerekir.
C) Güzel kokular insanı mutlu eder.
D) Karıncalar arılardan daha çalışkandır.
E) Herkes kendi yuvasında güçlüdür.

17 Mesnevî'sinde öğretici hikâyelere yer veren Mevlânâ ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

A) XIII. yüzyılda yaşamış bir mutasavvıftır.
B) Mesnevî ve Dîvân-ı Kebîr onun eserlerindendir.
C) Eserlerini hece ölçüsüyle ve çoğunlukla Türkçe yazmıştır.
D) Eserlerinde bilginin ve sevginin önemine değinmiştir.
E) Eserleri birçok dile çevrilmiştir.

18 Fablda anlatıcının çoğunlukla kullandığı bakış açısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kahraman anlatıcının bakış açısı
B) Yalnızca gözlemci bakış açısı
C) Mektup biçiminde birinci kişi anlatımı
D) Anı anlatıcısının bakış açısı
E) Her şeyi bilen (ilahi) bakış açısı

19 Aşağıdakilerden hangisi fablı destandan ayıran özelliklerden biridir?

A) Olay çevresinde gelişmesi
B) Manzum olarak da anlatılabilmesi
C) Evrensel bir ahlaki dersi kişileştirilmiş varlıklar aracılığıyla vermesi
D) Kurmaca unsurlar taşıması
E) Sözlü kültürde de yaşayabilmesi

20 Bir fabl yazacağınızı düşünün. "**Sabır**" temasını işlemek için hangi hayvanları kahraman olarak seçerdiniz? Seçiminizi gerekçelendirerek fablınızın öğüt cümlesini yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "Kocaman bir sürahi, masadaki küçük bardağa hep tepeden bakar, onu küçümserdi. Misafirler gelince sürahi suyu bardaklara boşalttı; herkes bardaklardan içti, sürahi ise köşede kaldı. O gün sürahi, bardak olmadan kendisinin de bir işe yaramadığını anladı."
Bu fablla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Kahramanlar eşyalardan seçilmiş; kibrin yersizliği ve birbirini tamamlamanın önemi anlatılmıştır.
B) Kahramanlar olağanüstü güçlere sahip varlıklardır.
C) Olay belirli bir tarihte, gerçek bir şehirde geçer.
D) Metnin amacı yalnızca okuru güldürmektir.
E) Kişileştirme sanatına başvurulmamıştır.

22 "Fablda hayvanlar birer maskedir. Okur, aslanın açgözlülüğüne ya da tilkinin hilesine güler; ama bir süre sonra o maskenin ardında tanıdık bir yüz görür. Bu yüz, çoğu zaman kendi yüzüdür."
Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fabllardaki hayvanlar gerçek hayvan davranışlarını yansıtır.
B) Fabllar, hayvanlar aracılığıyla insanın kendi kusurlarını görmesini sağlar.
C) Fabllar yalnızca çocuklar için yazılır.
D) Okurlar fablları okurken yalnızca eğlenir.
E) Aslan ve tilki fabllarda hep iyi karakterlerdir.

23 I. Fabl – kahramanları çoğunlukla hayvanlar
II. Destan – millî kahramanlık, olağanüstülük
III. Masal – amacın öncelikle öğüt vermek olması
IV. Mesnevi – aa, bb, cc kafiye düzeni
Yukarıdaki tür ve özellik eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

A) I B) II C) III D) IV E) Hepsi doğrudur.

---

24 Bir öğrenci fablını şu cümleyle bitirmiştir: "Kuzgun, peynirini kaptırdıktan sonra anladı ki tatlı söze kanan, elindekinden olur."
Bu son cümle fabl planında hangi işlevi görmektedir?

A) Kahramanları ve çevreyi tanıtmak
B) Olayı merak uyandıracak noktaya getirmek
C) Olayın geçtiği zamanı belirtmek
D) Olaydan çıkarılan dersi doğrudan okura aktarmak
E) Yeni bir olay başlatmak

---

25 Aşağıdaki metin parçalarından hangisi bir **fabla** aittir?

A) "Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, bir padişahın üç kızı varmış."
B) "Mart sabahı saat beşte cepheye ulaştık; bölük komutanı yarbaya raporunu verdi."
C) "Bugün günlüğüme yazacak çok şey var; okuldan dönerken eski bir arkadaşımla karşılaştım."
D) "Kağan doğduğu gün konuştu, kırk günde yürüdü ve halkını yırtıcı hayvandan kurtardı."
E) "Susuzluktan bitkin düşen karga, testinin dibindeki suya taş taşıyıp suyu yükseltti ve kanmış olarak uçtu. Akıl, gücün yetmediği yerde yol bulur."

---

26 Fabllların yüzyıllar boyunca farklı milletlerde benzer biçimlerde anlatılmasının nedenleri neler olabilir? **İki** neden yazınız.

---

27 Kaplumbağa demiş kuşa: "Uçmak isterim ben de,
Bir kanadım olsa gezerdim her yerde."
Kuş gülmüş: "Ağır yürürsün, evin ama sırtında;
Ben hızlı uçarım, yuvam yok fırtınada."
Herkesin kendi yükü, kendi nimeti vardır;
Başkasına özenen, elindekini unutur.
Bu fablda kaplumbağanın tutumu aşağıdaki hangi insan davranışını temsil eder?

A) Kendi sahip olduklarının değerini bilmeden başkasının özelliklerine özenme
B) Başkalarına yardım etmek için fedakârlık yapma
C) Zor durumda kalınca hile yapma
D) Güçlü olduğu için başkalarını ezme
E) Tembellik edip çalışmayı erteleme

28 Aşağıdakilerden hangisi fabl yazarken dikkat edilmesi gerekenlerden biri **değildir**?

A) Kahramanların özelliklerini verilmek istenen iletiye uygun seçmek
B) Olayın geçtiği tarihi ve şehri gerçek bilgilerle belirtmek
C) Olay örgüsünü serim, düğüm, çözüm ve öğüt planına göre kurmak
D) Hedef kitleye uygun bir dil kullanmak
E) Yazım ve noktalama kurallarına uymak

29 "Ormanın en güçlü ayısı, arıların kovanını her yıl yağmalıyordu. Arılar bir araya gelip kovanlarını dikenli bir çalılığın ortasındaki kovuğa taşıdılar. Ayı bala ulaşmaya çalışırken dikenlere takıldı ve eli boş döndü."
Bu fabldan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Güçlü olan her zaman kazanır.
B) Tek başına hareket etmek en doğrusudur.
C) Küçük canlılar hiçbir işe yaramaz.
D) Akıl ve iş birliği, kaba güce üstün gelebilir.
E) Tehlikeden kaçmak her zaman yenilgidir.

30 Aşağıdaki öğüdü verecek biçimde, en az **dört cümlelik** özgün bir fabl yazınız. Fablınızda serim, düğüm, çözüm ve öğüt bölümleri bulunsun.
Öğüt: "Birlikten kuvvet doğar."

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**